

VILTBRUKSPOLICY

Ändamålet med denna policy är dels att vara en ledstjärna för Sveriges Jordägareförbunds (SJF) medlemmars viltbruk, dels att klargöra förbundets ståndpunkter i de frågor policyn omfattar.

GRUNDFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR VILTBRUK

Sveriges Jordägareförbund (SJF) ser följande grundförutsättningar för ett framgångsrikt viltbruk:

- Jakträtten är en del av äganderätten. Inskränkningar i jakträtten blir därmed inskränkningar i äganderätten. Sådana inskränkningar får bara göras i syfte att värna angelägna allmänna intressen. Det måste dessutom råda balans mellan mål och medel: en inskränkning får inte bli mer långtgående än vad som krävs för att nå målet med inskränkningen och får göras bara om skälen är så angelägna att de uppväger det besvär inskränkningen medför för den enskilde.

- Med jakträtten följer både rätt och skyldighet att stödja viltet (4§ jaktlagen) och att reglera viltstammarnas storlek. Vilttätheter och jaktuttag i proportion till egendomens bärförmåga är ett bra och långsiktigt hållbart förvaltningsmål.

- Viltstammarna ska begränsas huvudsakligen genom jakt. Jakten ska bedrivas etiskt men måste också kunna ske effektivt.

- Viltbruk - jakt och annat nyttjande av vilt som ekonomisk resurs - är ett av flera sätt för markägaren att nyttja sin mark. Det är i grunden upp till varje markägare att själv bestämma hur den egna marken ska brukas och hur olika typer av brukande ska vägas mot varandra.

- Viltbruk kan ge både klimatsmarta och högkvalitativa livsmedel och stora rekreativvärden i form av jakt och andra naturupplevelser. Men viltskador kan också innebära stora olägenheter och kostnader. Hänsyn till markgrannar och andra berörda intressen är en förutsättning för ett långsiktigt hållbart viltbruk.

MARKÄGARENS ROLL VID UPPLÅTELSE AV JAKTRÄTT

I fall där markägaren upplåter hela eller delar av sin jakträtt till annan är det lämpligt att i jakträttsupplåtelseavtalet reglera frågor om viltstammarnas storlek och var och hur utfodring får ske, så att markägarens vilja blir styrande för jakträttshavaren. Även frågan om vem som företräder marken i skötselområden och andra jaktliga samverkansorgan regleras lämpligen i upplåtelseavtalet.

REGLERING AV JAKT OCH VILTFÖRVALTNING

Förutsättningarna för att driva viltbruk skiljer sig mycket inom landet, även inom länen och inom kommunerna. Tillämpning av denna policy vid jakt och viltförvaltning måste anpassas till regionala och lokala förhållanden och förutsättningar.

SJF ser behov av att hejda den tilltagande byråkratiseringen och istället stärka markägarnas inflytande och rådighet över jakten och viltförvaltningen. SJF ser också ett behov av stärkt kontroll över de ökande kostnader - såväl privata som offentliga - denna byråkratisering medför. En uppslutning kring - och tillämpning av - denna policy kan bidra till att vända utvecklingen och förhindra ytterligare onödig byråkrati och generell lagstiftning.

VILTBRUK SOM NÄRING

Viltbruk kan utgöra en viktig kompletterande - eller huvudsaklig - näringsverksamhet för markägaren. Jakträttsupplåtelser och försäljning av jaktarrangemang, omhändertagande och förädling av viltkött, naturturism, servering, övernattnings med mera genererar redan betydande intäkter och skapar sysselsättning på landsbygden, men det finns potential att utveckla viltbruket som näring ytterligare.

SJF ser behov av att utreda hur mycket viltbruket som näring omsätter och vilken betydelse viltbruket har för sysselsättningen på landsbygden. Det finns även behov av att förenkla regelverket för vilthantering och försäljning av viltkött och viltkötsprodukter.

UTFODRING

Utfodring är ett av viltbrukets viktigaste instrument. Rätt hanterad kan utfodringen användas för att styra bort vilt från skadepålitliga områden och trafikleder, samla viltet för att möjliggöra effektivare jakt och stödja viltet när det är brist på mat i naturen. Utfodringen bör anpassas efter markens förutsättningar och viltstammarnas storlek och sammansättning. Särskild aktsamhet bör iaktas på små och fragmenterade marker, där förvaltning av de viltstammar utfodringen är riktad mot inte kan ske utan väsentlig inverkan på grannmarker.

Utfodring under sommaren bör endast ske i syfte att avleda viltet från skadepålitlig gröda. Utfodring med rotfrukter bör ske ansvarsfullt och med aktsamhet.

SJF ser behov av att införa ett krav på grannes samtycke till utfodring nära gräns till grannfastighet. Syftet är att minska problemen med "överspillande" viltskador på grannfastigheter och lockande av vilt från annans mark. Ett sådant avståndskrav bör eventuellt även gälla för utfodring nära numrerade vägar.

VILTTÄTHETER

På många håll i landet har klövviltstammarna på relativt kort tid ökat väsentligt. Det gäller inte bara vildsvin utan även dovhjort och kronhjort. Även om viltet är en fantastisk tillgång kan höga tätheter leda till ökade trafikolyckor och ökade viltskador med negativ effekt på jordbruk, skogsbruk och andra landsbygdsnäringsar.

Det är olämpligt att sätta nationella gränser för klövvilttätheter, dels för att förutsättningarna är olika på olika håll i landet, dels för att sådana gränser skulle utgöra en betydande inskränkning i jakträtten.

Det är markägarens ansvar att vilttätheter och jaktuttag står i proportion till markens bärförmåga (areal och biotopsammansättning).

SJF ser behov av att markägaren analyserar egendomens bärförmåga och tar ansvar för anpassning av vilttätheterna och jaktuttaget. Därtill behövs dialog med och stor lyhördhet gentemot fastighetsgrannar.

VILTSKADOR

Viltskadornas omfattning korrelerar med viltstammarnas storlek och utbredning. Viltstammarnas storlek och utbredning ska regleras huvudsakligen genom jakt. *Generellt bör grundprincipen vara att ansvar och inflytande ska följas åt: den som bär kostnaden för viltskadorna måste också ha möjlighet att påverka skadenivåerna. Av detta följer att staten bör hålla markägaren skadeslös i de fall där markägaren saknar möjlighet att reglera de viltstammar som orsakar skada.*

Prioriteringen mellan olika typer av brukande inom samma fastighet är markägarens ansvar. För det fall markägaren upplåtit en eller flera nyttjanderätter till annan (exempelvis jordbruket till en arrendator och viltbruket till en annan) bör regleringen av viltskador ske i första hand genom avtal och inte genom lagstiftning.

Den offentliga diskussionen om viltskador måste grundas på fakta. SJF ser behov av högre vetenskapliga krav på de studier i ämnet som produceras av offentligt finansierad forskning.

ALLMÄNT OM KLÖVVILTFÖRVALTNING

SJF ansluter sig till Viltmästareförbundets klövviltpolicy 2013.

SÄRSKILT OM KRONHJORT

Kronhjortstammen förvaltas främst inom kronhjortsskötselområden (KSO). Eftersom jakten efter kronhjort utanför KSO är kraftigt begränsad får den markägare som inte får eller vill vara med i ett KSO sin jakträtt kraftigt inskränkt. KSO-modellen behöver därför kompletteras med andra jaktformer. Vidare saknas standardiserade former för både populationsinventering och skadeinventering avseende kronhjort, vilket försvårar upprättande och uppföljning av förvaltningsplaner avseende kronhjort.

SJF anser att skydds jakt på dov- och kronkalv, som i stora delar av landet är tillåten under perioden 1 juli - 15 april i fält med oskördade grödor och i skogsplanteringar, även ska gälla Skåne län. SJF ser vidare behov av att standardisera inventeringsformer för kronhjort. SJF föreslår allmän jakt på hind och kalv av kronhjort under tiden 16 augusti – 31 januari, eventuellt till 28/29 februari, dock endast smyg- eller vakjakt 16 augusti – 30 september.

SÄRSKILT OM VILDSVIN

Avseende vildsvinsförvaltning hänvisar SJF till samverkansprogrammet Vildsvin i Samverkan (VIS) av 2009 och 2013.

SAMFÖRVALTNING AV KLÖVVILT

Av skäl som angivits ovan under rubriken "Reglering av viltförvaltningen" anser SJF inte att flera klövviltarter bör föras in i älgförvaltningssystemet med förvaltningsområden och förvaltningsgrupper.

SKYDDSJAKT

Viltstammarna ska i huvudsak regleras genom etisk jakt anpassad efter viltets biologiska förutsättningar. Skyddsjaktsinstitutet är dock en nödvändig säkerhetsventil, för att situationer där viltskador uppstått plötsligt, under tid då jakträtten är begränsad, ska kunna åtgärdas. Avgörande för skyddsjaktens effektivitet är dess tillgänglighet. Beslut om skyddsjakt ska tas så nära markägaren som möjligt och så snabbt som situationen kräver.

SJF ser behov av skapandet av ett snabbspår för skyddsjakt i de fall där markägaren har tydlig dokumentation av skador. Tillämpningen måste vara rättssäker. Harmonisering av länsstyrelsernas handläggning av skyddsjaktsansökningar är nödvändig.

Antagen 2018-06-18